

baltasar porcel i agustí bartra.

Ilibres didàctics de Llorenç Soldevila

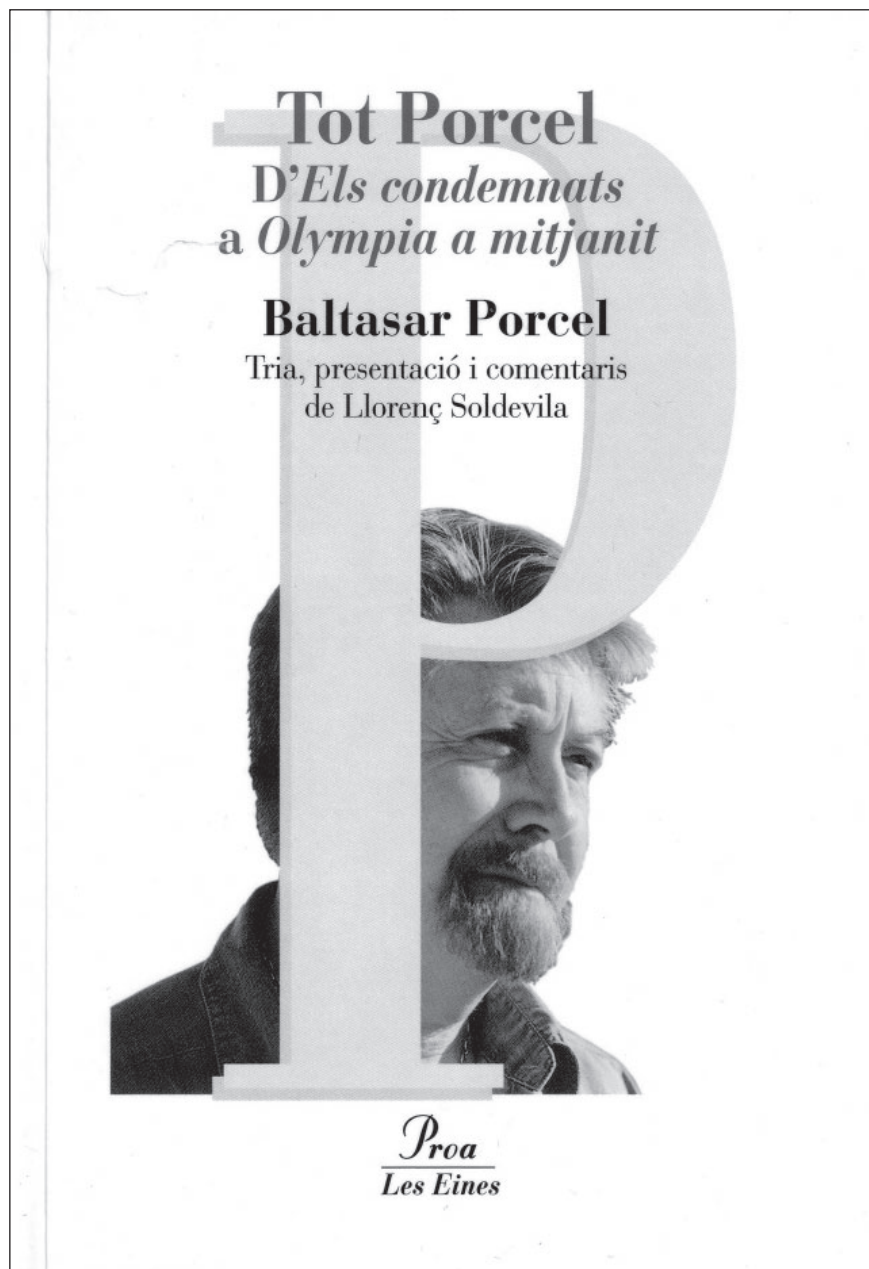
MARIA JOSEP CASTILLO

Fa ja deu anys, 40 números, que aquesta secció de la revista *fonts* "raja" llibres.

I en aquest aniversari en comentem dos plens de significat, especialment per qui n'és l'autor. En Llorenç Soldevila i Balart ha estat el nostre president durant gairebé tot el caminar de l'entitat de la qual la revista *fonts* és portaveu. Fa uns mesos ha deixat aquesta tasca, segons diu ell, a una nova generació. Però segueix al peu de canó, com a vice-president, impulsant el Centre d'Estudis Argentonins Jaume Clavell.

En Llorenç fa molts anys que és argentoní. Nascut a Monistrol de Montserrat està dedicat professionalment a la docència de la llengua i la literatura catalanes. Durant molts anys ho ha fet a l'etapa de la secundària i des de poc a la universitat. Justament a l'institut de batxillerat Alexandre Satorras de Mataró vam compartir alguns anys de batalla a les trinxeres de les aules i també algun projecte conjunt de ruta literària, una de les eines didàctiques que en Llorenç ha impulsat amb ganes, saber fer, èxit i dedicació.

A més de la docència, en Llorenç s'ha dedicat a la recerca i a la investigació. Fruit d'aquesta activitat són les nombroses publicacions que signa: articles en diaris i revistes, llibres de caire erudit, altres dins de l'àmbit pedagògic... En el número 16 de la revista ja van comentar el llibre *Verdaguer i el Maresme*, escrit conjuntament amb en Manuel Llanas. Els dos títols que presentem són les seves

darreres publicacions, juntament amb l'obra magna de la *Geografia Literària dels Països Catalans*, en deu volums, de la qual acaba d'aparèixer el primer volum, que compta també amb el suport d'una pàgina web. Totes dues

pertanyen a "Les Eines", una col·lecció, que aplega obres amb una clara intenció didàctica, però que poden interessar a qualsevol persona que es vulgui aproximar a la nostra llengua i a la riquesa de la seva literatura.

■ SOLDEVILA, Llorenç

■ Tot Porcel. D'Els condemnats a Olympia a mitjanit Selecció, introducció i propostes de treball a càrrec de Llorenç Soldevila

---

■ Editorial Proa.- Col·lecció "Les Eines" no 53. Barcelona, 2008

■ 440 pàgines

Tot Porcel. D'Els condemnats a Olympia a mitjanit

Després d'haver treballat a fons amb alumnes de secundària l'obra de Jacint Verdaguer, Josep Pla i Mercè Rodoreda, en Llorenç Soldevila es va centrar en Baltasar Porcel, recentment traspasat. Fruit d'aquesta tasca amb alumnes i amb el propi escriptor mallorquí és el llibre que comentem. El maig de 2004 professor i deixebles emprengueren per Mallorca una ruta literària que prèviament havien preparat a les classes de l'institut Alexandre Satorras de Mataró. Tal com diu en Llorenç Soldevila a la introducció, l'obra recull la producció literària de Porcel, al llarg de quaranta-cinc anys, tal com remarca el títol: des d'*Els condemnats*, publicada el 1959, fins a *Olympia a mitjanit*, del 2004, any de la ruta. Justament un quadre al final del llibre recull ordenades cronològicament totes les obres de Baltasar Porcel d'aquest gairebé mig segle de tasca literària en diversos gèneres: novel·les, contes, teatre i assaig.

El gruix del llibre el trobem dividit en vuit apartats que passen revista a part de les obres de Porcel ordenades cronològicament o temàticament. Així en el primer, titulat "Andratx: origen i

formació d'un mite", es parla de novel·les dels anys seixanta del segle passat (*Solnegre, La lluna i el Cala Llamp, i Els argonautes*). Al segon, "Els bancs de prova", apareixen *Els escorpins* i *El divorci de Berta Barca...* fins arribar al vuitè, amb obres ja del segle XXI: *El cor del senglar* i *Olympia a mitjanit*.

Cada capítol té una sèrie d'apartats que ens aproximem a setze de les obres de Baltasar Porcel. Un d'ells, "Afers personals", està dedicat a explicar la relació d'en Soldevila amb en Porcel. Perquè a diferència d'altres autors en els quals en Llorenç ha centrat la seva atenció, amb el mallorquí hi va haver una relació directa, de tu a tu, no només a través dels seus escrits, sinó amb converses, amb vivències compartides. Aquest va ser un dels plats forts de la ruta amb alumnes del 2004: conèixer l'escriptor en la seva localitat natal, Andratx, i dialogar amb ell. L'apartat "Joc de cartes i papers" conté escrits de persones relacionades amb l'escriptor de l'època o amb els temes tractats al capítol. La secció "Els llibres" resumeix l'argument de les novel·les de cada apartat i de les quals apareix una selecció de textos en "Feix de lectures". Les titulades "Vasos comunicants" i "En paral·lel", estableixen també relacions entre la diversa producció "porceliana" i altres obres i autors. Finalment, "Ressons", recull les opinions de crítics i estudiosos sobre les obres treballades en el capítol.

Així, cadascun dels vuit capítols reproduceix el mateix esquema sèxtuple que ens aproxima d'una manera peculiar l'obra d'un autor universal. Per arrodonir el seu caràcter didàctic no falta una bibliografia de i sobre Baltasar Porcel, ni una sèrie de propostes didàctiques per treballar cada

capítol. I per acabar, el dietari de la ruta portada a terme el mes de maig de 2004 per Mallorca amb 23 alumnes i que permet conèixer el dia a dia de la culminació d'una tasca prèvia, trepitjant els escenaris d'alguns dels llibres treballats a l'aula. Així ens explica en Llorenç la trobada dels nois i noies amb l'escriptor a Andratx: "Quan l'autocar para just davant el camí d'entrada de Can Bolei es posa a ploure amb una certa intensitat. Ens afanyem a pujar cap a la casa. En Porcel ens hi espera i ens obre la sala de la foganya. Apartem les catifes i hi disposem més cadires, a banda de les que ja hi ha. I els bancs per tal que els alumnes s'hi vagin asseient. Un cop tots encabits, la sala queda atapeïda: som més de cinquanta persones. Per un moment, em passa pel cap que allò és el principi del final: com llegirem els textos i farem tertúlia amb en Porcel en unes condicions tan pèssimes d'espai i temps? Demano a tothom el màxim de col·laboració i els alumnes estan a l'alçada de les circumstàncies. Durant més de tres hores, amb una breu pausa entremig, anem desgranant preguntes i lectures. En Porcel s'adreça als alumnes amb un discurs fluït, que es fa escoltar, i adequant-se perfectament al que jo desitjo en cada moment. A fora, la pluja va tamborinejant sobre els arbres, el teulat, la parra i el terra..." (pàgina 416).

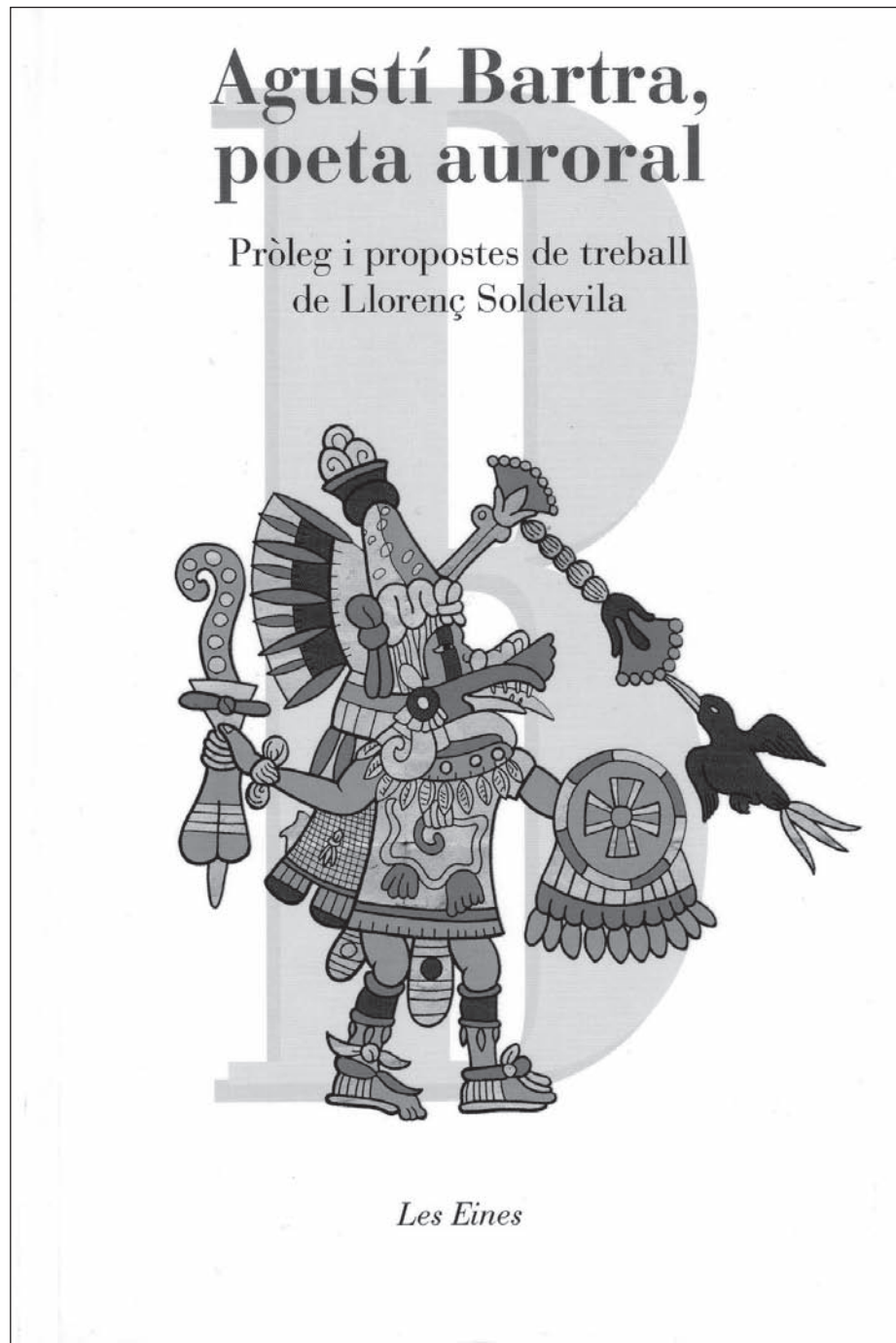
Agustí Bartra, poeta auroral

L'any passat un dels actes de la Tardor Literària es va dedicar a la figura del poeta Agustí Bartra (1908-1982) en el centenari del seu naixement. El mateix Llorenç Soldevila ens parlà d'una de les seves obres, *Crist de 200.000 braços*. Per alguns dels assistents, aquesta xerrada i la lectura prèvia del llibre va ser la primera apro-

ximació a un autor català que visqué intensament moltes de les tragèdies del segle XX: la guerra, l'exili... La portada del llibre que comentem ens fa pensar en el lloc on s'exilià: la reproducció d'una pintura precolombina ens porta a terres americanes, concretament a Mèxic, un dels països que acollí l'escriptor i la seva esposa, Anna Murià, a qui Llorenç Soldevila dedica el llibre. En Llorenç els va conèixer quan ja retornats a Catalunya residien a Terrassa, tal com ens explica al pròleg. I va portar el poeta a dialogar amb els seus alumnes i a que els nois i noies coneguessin personalment l'autor i, de la seva veu, la seva obra i les seves vivències. D'aquella experiència nasqueren propostes didàctiques per treballar Bartra a les aules, la darrera versió de les quals és aquesta.

En Llorenç s'aproxima a part de l'obra bartriana en vuit capítols: "L'1, el 3 i el 4 estan dedicats respectivament a l'amor, una de les constants eternes de la literatura, aplicat als pares, a la parella i als fills. El capítol 2 se centra a desplegar l'odissea de la guerra i l'exili, a Europa i Amèrica. Els capítols 5 i 6, respectivament, estan dedicats a la descripció dels gran mites bartrians i al sentiment de lligams perdurables... El capítol 7 indaga en les principals idees estètiques i en els lligams amb altres veus, sobretot anglosaxones... Finalment, el capítol 8 intenta sintetitzar la idea sempre present del retorn..". (Pàgina 12).

Per emfatitzar el seu caràcter didàctic, en Llorenç empra el terme "unitat" per numerar cada capítol. I en cadascun d'ells es combinen tres elements: l'explicació de l'autor contextualitzant el tema central, fragments de l'obra de Bartra i activitats didàctiques de cara als alumnes. Sovint

se n'hi afegeix un quart, un glossari per si cal aclarir alguns dels mots emprats en els escrits del poeta.

No cal ser alumne per fer ús del llibre d'en Llorenç Soldevila. Qualsevol lector amb ganes de submergir-se en la paraula d'Agustí Bartra se'n pot servir, i fins i tot animar-se a resoldre les feines que en Llorenç proposa als escolars.

■ **Pròleg i propostes de treball de Llorenç Soldevila.**

■ **Agustí Bartra, poeta auroral**

■ **Editorial Proa.- Col·lecció "Les Eines" núm. 62. Barcelona, 2009**

■ **150 pàgines**
